Breadcrumb

1. Αρχική
2. Entity Print

Δημοσιεύτηκε: 14/12/2018 Ενημερώθηκε: 14/12/2018

Κάτοικοι Εξωτερικού: Πιθανές επιπτώσεις από το ν.4579/2018

Προβολή σε μορφή PDF

Εισαγωγή

Ένα φυσικό πρόσωπο είναι φορολογικός Κάτοικος Εξωτερικού, εφόσον έχει σε συγκεκριμένη χώρα του εξωτερικού τη μόνιμη ή κύρια κατοικία του ή τη συνήθη διαμονή του ή το κέντρο των ζωτικών του συμφερόντων. Το συγκεκριμένο συμπέρασμα τεκμαίρεται από το άρθρο 4 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013).

Παράλληλα, ένα φυσικό πρόσωπο που βρίσκεται σε δεδομένη χώρα του εξωτερικού συνεχώς για χρονικό διάστημα που υπερβαίνει τις 183 ημέρες, συμπεριλαμβανομένων και σύντομων διαστημάτων παραμονής στην Ελλάδα, είναι Κάτοικος Εξωτερικού από την πρώτη ημέρα παρουσίας του εκεί. Το προαναφερθέν χρονικό διάστημα μπορεί να επιμηκυνθεί στις 365 ημέρες, εφόσον συντρέχουν τουριστικοί, ιατρικοί, θεραπευτικοί ή παρόμοιοι ιδιωτικοί λόγοι.

Κατόπιν των ανωτέρω, διαπιστώνεται ότι οι 183 ημέρες παραμονής στην Ελλάδα αποτελούν ένα κριτήριο που μπορεί να αποτελέσει βάση αμφισβήτησης της φορολογικής κατοικίας του φορολογούμενου. Παρόλα αυτά, το συγκεκριμένο τεκμήριο είναι μαχητό από την πλευρά του φορολογούμενου, εφόσον αποδείξει ότι εμπίπτει σε κάποια από τις παραπάνω ειδικές περιπτώσεις.

Μέχρι σήμερα, οι αρμόδιες Δ.Ο.Υ. και οι ελεγκτικοί μηχανισμοί δεν διαθέτουν στοιχεία αναφορικά με την περίοδο διαμονής ενός φορολογικού κατοίκου εξωτερικού στην Ελλάδα. Συνεπώς, στις περιπτώσεις ελέγχου, δεν μπορεί να εξεταστεί το κομμάτι της φυσικής παρουσίας αλλά ο έλεγχος περιορίζεται στην επισκόπηση μιας σειράς δικαιολογητικών εγγράφων (πιστοποιητικό φορολογικής κατοικίας, μισθωτήριο, σύμβαση εργασίας κ.ά.).

Ο νόμος 4579/2018, που ενσωματώνει την Οδηγία 2016/681 της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αναφέρεται στη χρήση των δεδομένων αρχείων επιβατών (PNR) για την πρόληψη, ανίχνευση, διερεύνηση και δίωξη τρομοκρατικών και σοβαρών εγκλημάτων. Συνεπώς, αξίζει να εξεταστεί το ενδεχόμενο αν ανοίγουν οι «ασκοί του Αιόλου» για εντοπισμό κατοίκων εξωτερικού που δεν έχουν προβεί σε αλλαγή φορολογικής κατοικίας ενώπιον στη ΔΟΥ που υπάγονται ή «εικονικών» κατοίκων εξωτερικού.

Πεδίο εφαρμογής και ορισμός εγκλημάτων

Ο συγκεκριμένος νόμος σχετίζεται με τη διαβίβαση από τους αερομεταφορείς των δεδομένων που περιέχονται στα ονομαστικά αρχεία επιβατών (PNR) πτήσεων εντός ή εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), οι οποίες προσγειώνονται σε, ή απογειώνονται από, ελληνικό έδαφος. Επίσης, προβλέπει τον τρόπο επεξεργασίας, συλλογής, χρήσης και ανταλλαγής των δεδομένων αυτών με τα υπόλοιπα κράτη-μέλη της ΕΕ.

Στόχος των ανωτέρω ενεργειών είναι η πρόληψη και ανίχνευση σοβαρών εγκλημάτων κυρίως ποινικού χαρακτήρα. Παρόλα αυτά, στα σοβαρά εγκλήματα περιλαμβάνεται επίσης η απάτη εις βάρος του Ελληνικού Δημοσίου και των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης.

Οι πληροφορίες που συγκεντρώνονται από τη Μονάδα Στοιχείων Επιβατών περιλαμβάνουν, πέραν της ταυτοποίησης των προσώπων, τις ημερομηνίες των ταξιδιών, το ταξιδιωτικό ιστορικό του επιβάτη, τη μέθοδο κράτησης και εξόφλησης του εισιτηρίου κ.ά.

Προεκτάσεις για κατοίκους εξωτερικού

Στο δια ταύτα, για τους κατοίκους εξωτερικού μπορούμε να διακρίνουμε τις εξής περιπτώσεις:

Α. Μόνιμοι Κάτοικοι Εξωτερικού που δεν έχουν προβεί σε αλλαγή της φορολογικής τους κατοικίας

Πολλοί Έλληνες έχουν μεταβεί σε χώρες του εξωτερικού, ειδικά μετά το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης. Αρκετοί όμως δεν γνώριζαν, ή συνεχίζουν να μη γνωρίζουν, ότι πρέπει να ακολουθήσουν συγκεκριμένη διαδικασία ενώπιων της Δ.Ο.Υ. όπου υπάγονταν, για να μεταβάλουν τη φορολογική τους εικόνα (βλ. σχετικά άρθρα μας για τη διαδικασία αλλαγής φορολογικής κατοικίας).

Για το διάστημα που ένας φορολογούμενος παραμένει κάτοικος Ελλάδος, ακόμα και λόγω παράλειψης, οφείλει να δηλώνει το παγκόσμιο εισόδημα του στη χώρα μας και να φορολογείται αναλόγως. Συνεπώς, οι φορολογικές αρχές μπορούν να εντοπίσουν πρόσωπα για τα οποία υπάρχουν «κενά» στις πρόσφατες φορολογικές τους δηλώσεις και γενικότερα δεν είναι ξεκάθαρο το φορολογικό τους στάτους. Εν συνεχεία, να αποστείλουν ειδοποιητήρια για παροχή διευκρινίσεων και να αναληφθούν οι αναγκαίες ενέργειες ώστε ο πραγματικός τόπος κατοικίας να συμβαδίζει με την εγγεγραμμένη κατάσταση του φορολογουμένου.

Κατ’ αναλογία, αν κάποιος παραμένει στο εξωτερικό αλλά η διαμονή του δεν έχει μόνιμο χαρακτήρα (π.χ. αποσπασμένοι υπάλληλοι) να διασφαλίζεται ότι η φορολόγηση διενεργείται στη χώρα φορολογικής κατοικίας.

Β. Φορολογικοί Κάτοικοι Εξωτερικού που διαμένουν στην Ελλάδα

Η εν λόγω κατηγορία φορολογουμένων μπορεί να θεωρηθεί ύποπτη για εγκλήματα φοροδιαφυγής. Πιο συγκεκριμένα, εικάζεται ότι ένας αριθμός φορολογουμένων προέβη σε εικονικές ενέργειες που υποδεικνύουν μόνιμη εγκατάσταση σε χώρα του εξωτερικού, αλλά στην πραγματικότητα συνεχίζει να διαβιεί στην Ελλάδα. Μια τέτοια πρακτική αποσκοπεί στην αποφυγή φορολόγησης στην Ελλάδα των βασικών εισοδημάτων, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι φορολογικοί κάτοικοι εξωτερικού υπόκεινται σε φορολογία στη χώρα μας μόνο για εισοδήματα από εσωτερικές πηγές.

Η καταγραφή του ιστορικού των ταξιδιών διευκολύνει άμεσα την καταμέτρηση των ημερών που κάποιος φορολογούμενος παρέμεινε στο εξωτερικό. Συνεπώς, μπορούν

να εντοπιστούν τόσο οι εικονικές περιπτώσεις φορολογικής κατοικίας στην αλλοδαπή όσο και περιπτώσεις ατόμων που όντως κατοικούσαν στην αλλοδαπή αλλά δεν το γνωστοποίησαν στην αρμόδια Δ.Ο.Υ.

Συμπεράσματα

Στις αρμόδιες αρχές για την επεξεργασία των στοιχείων επιβατών συγκαταλέγονται οι εισαγγελικές και δικαστικές αρχές, η Ελληνική Αστυνομία, το Λιμενικό Σώμα, Ελληνική Ακτοφυλακή, το Πυροσβεστικό Σώμα, το ΣΔΟΕ η Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών και η Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες.. Διαπιστώνεται λοιπόν ότι, σε πρώτη φάση τουλάχιστον, ο νομοθέτης στοχεύει κυρίως σε πρόληψη και εντοπισμό προσώπων που συνδέονται με «ειδεχθή» εγκλήματα.

Παρόλα αυτά, η καταγραφή των εισόδων – εξόδων από τη χώρα για φορολογικούς σκοπούς, αποτελεί μία διαδικασία που ήδη εφαρμόζεται σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες όπως η Νορβηγία. Επίσης, αναλυτική καταγραφή αφίξεων και αναχωρήσεων πραγματοποιείται σε τρίτες χώρες όπως τα ΗΑΕ. Κατ’ επέκταση, τηρώντας τις προϋποθέσεις περί προστασίας προσωπικών δεδομένων, μία πρακτική καταγραφής του αριθμού των ημερών διαμονής στη χώρα μας, θα μπορούσε να συμβάλει στην αποτελεσματικότητα των ελέγχων, τον εντοπισμό φορολογητέας ύλης και ευρύτερα στην απονομή φορολογικής δικαιοσύνης.

Heading
Ελληνικός Φορολογικός Οδηγός

Δείτε όλο τον Οδηγό